

Tourism and Recreation

<https://dergipark.org.tr/tourismandrecreation>

E-ISSN: 2687-1971

Kış sporları turizm merkezlerinde kayak sporunun simülasyon (benzetim) tekniği ile çocuk turistlere uygulanmasına yönelik bir çalışma

A study on application of skiing sport to children tourists with simulation technique in winter sports tourism centers

Zeki Gürbüz^{1*}, Kevser Çınar²

¹Bingöl Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, zeki_gurbuz23@hotmail.com, 0000-0001-9780-7617

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, kevserar@hotmail.com, 0000-0002-5412-715X

MAKALE BİLGİSİ/ARTICLE INFO

Araştırma / Research Article

Anahtar Kelimeler:

Kayak sporu, Simülasyon, Çocuk dostu işletmeler, Kış turizmi.

Key Words:

Skiing sport, Simulation, Child friendly businesses, Winter tourism.

Gönderme Tarihi/Received Date:

29.04.2021

Kabul Tarihi/Accepted Date:

06.12.2021

Yayımlanma Tarihi/Published Online:

31.12.2021

DOI:

[10.53601/tourismandrecreation.929834](https://doi.org/10.53601/tourismandrecreation.929834)

ÖZET

Alternatif turizm türlerinden biri olan kış turizminin dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemi giderek artmaktadır. Kış turizminin önem kazanmasıyla birlikte turizm işletmeleri bu turizm türüne yatırımlarını yoğunlaştırmıştır. Bu da kayak merkezlerine olan talebin artmasını sağlamıştır. Ancak, kayak sporu taşıdığı riskler nedeniyle çocuklu aileler tarafından çok fazla tercih edilmemiştir ve bu riskler, çocuk turistlerin kayak sporundan uzak kalmalarına neden olmuştur. Tam bu noktada çocuk turistleri ve çocuklu aileleri işletmesine çekebilmek amacıyla çoğu işletme kendisini çocuk dostu işletme/otel olarak tanımlamaya başlamıştır. Bu amaçla, çocuk dostu işletme olarak hizmet vermeye başlayan turizm işletmeleri, kayak spor merkezlerini kayak simülasyon merkezleri haline getirilerek kayak sporu esnasında çocuk turistlere yönelik ortaya çıkabilecek kaza risklerini ortadan kaldırmak, çocuk dostu kayak merkezlerindeki harcamaları en aza indirebilmek ve çocuklu ailelerin de çocukları üzerindeki korkularını ortadan kaldırılarak daha rahat bir şekilde tatillerini geçirebilmeleri hedeflenmiştir. Turizm işletmelerindeki yöneticiler ve çalışanlar, çocuklu aileler ve çocuk turistler ile yapılan görüşmeler neticesinde simülasyon aracılığıyla yapılan kayak sporunun çocuk turistler üzerindeki risk faktörünü azaltabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada ayrıca çocukların daha keyifli bir şekilde zaman geçirebileceği ve ailelerin çocukları üzerindeki endişelerinin de ortadan kaldırılacağı tespit edilmiştir.

ABSTRACT

The importance of winter tourism, which is one of the alternative tourism types, is increasing in Turkey as well as in the world. With the gaining importance of winter tourism, tourism enterprises have intensified their investments in this type of tourism. This has increased the demand for ski resorts. However, skiing is not preferred by families with children due to the risks it carries, and these risks have caused child tourists to stay away from skiing. At this point, most businesses have started to define themselves as child-friendly businesses/hotels in order to attract child tourists and families with children to their businesses. For this purpose, tourism businesses, which started to serve as child-friendly enterprises, can turn ski sports centers into ski simulation centers, to eliminate the risks of accidents that may arise for child tourists during skiing, to minimize the expenditures in child-friendly ski centers, and to eliminate the fear of families with children on their children. It is aimed that they can spend their holidays more comfortably by removing them. As a result of interviews with managers and employees in tourism enterprises, families with children and child tourists, it has been concluded that skiing through simulators can reduce the risk factor on child tourists. In the study, it has also been determined that children can spend time more pleasantly and the worries of families about their children can be eliminated.

1. Giriş

Küreselleşmenin etkisiyle birlikte tüm dünyada ekonomik, sosyal ve teknolojik alanda önemli gelişmeler yaşanmaya başlamıştır. Çoğu ülkenin ekonomisinde giderek daha fazla önem kazanmaya başlayan sektörlerin başında gelen turizm de bu alanlardan birisi olmuştur (Baranaydın, 2016: 1). Turizm anlayışı zaman içerisinde geleneksel turizm anlayışından farklı

bir boyut kazanmaya başlamış ve bireylerin şehir hayatından bunalmaya başlaması ve kalabalıktan uzaklaşmak istemeleri gibi nedenlerden dolayı alternatif turizm türlerinden biri olan kış turizmine yönelmişlerdir (Kara, 2020: 1). Günümüzde alternatif turizm türleri arasında öne çıkmaya başlayan kış turizmi, ziyaretçilerin kış aylarında da turizme katılımlarının sağlanarak turizmde yılın tamamında faydalanılması hedeflenmiştir (Özbay, 2018a: 204).

*Sorumlu yazar /Corresponding author.

Bingöl Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, zeki_gurbuz23@hotmail.com, 0000-0001-9780-7617

Kış turizminin vazgeçilmez unsurları arasında yer olan kayak sporu da kış mevsimi boyunca ve hafta sonlarında Türkiye'de en fazla yapılan spor dallarından birisi haline gelmiştir (Aykurt & Aykurt, 1992: 314). Ancak, kayak sporunun taşıdığı riskler nedeniyle bireylerde özellikle de çocuklarda dikkat düzeylerinin her zaman üst seviyelerde olmadığı durumlarda ciddi yaralanmalara neden olabilmektedir (Göktepe vd., 2016: 724). Bu tip kaza ve yaralanmalarda yetişkinlerin tatillerini devam ettirdikleri ancak söz konusu çocuklar olduğunda ise ailelerin tatillerini ya yarıda kestiği ya da evlerine mutsuz olarak dönme riski ile karşı karşıya kaldığı bilinmektedir (Ahipaşaoglu, 2018a: 10). Bu amaçla da çocuk turistlerin tatil algılarının ve konaklama tesislerinden olan beklentilerinin bilinmesi büyük önem arz etmeye başlamış ve nihayetinde çocuk dostu turizm kavramı ortaya atılmıştır (Tankuş vd., 2018a: 29). Otel işletmeleri de ailelerin çocuklarıyla birlikte daha rahat bir şekilde tatillerini geçirebilmek ve çocuklarda kayak sporunun taşıdığı birtakım riskleri ortadan kaldırmak amacıyla hem pazar hem de ürün farklılaştırmasına gitmişlerdir. Pazar farklılaştırmasında çocuklu aileler, işletmeler tarafından hedef pazar, ürün farklılaştırmasında ise bu grupların ihtiyaçları temel alınmıştır (Tuna vd., 2019: 69).

Bu çalışmada, Türkiye'deki birinci sınıf kış sporları turizm merkezlerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesi durumunda çocuk turistlere sağlayacağı avantajların belirlenmesi hedeflenmiştir. Hedeflenen bu sorulara cevap bulunulması amacıyla öncelikle "kayak sporu", çocuk dostu turizm" ve "simülasyon tekniği" literatürde incelenmiştir. Sonrasında yönetici ve çalışanlar, çocuklu aileler ve çocuk turistler ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilip yorumlanmıştır.

2. Literatür Taraması

2.1. Kış Sporları ve Kayak Turizmi

Günümüzde bireylerin refah düzeylerinin iyileşmeye başlamasıyla birlikte bireyler, turizmin nitelendirildiği deniz, kum ve güneş üçgenine dayalı tatil anlayışından uzaklaşarak farklı arayışlara yönelmişlerdir (Ercan, 2019: 9). Bu arayışların sonucunda diğer alternatif turizm türlerine nazaran son zamanlarda büyük gelişmelerin yaşanmaya başladığı kış turizmine odaklanmışlardır (Kaya, 2018: 1).

Kış turizmi, kar yağışlarının fazla olduğu eğimli bölgelerde, kayak, snowboard, buz pateni ve buz hokeyi gibi kış sporlarına uygun rekreatif faaliyetlerin ön planda olduğu konaklama ve mekanik tesisleri kaldırabilecek coğrafi alanlarda gerçekleştirilebilen bir turizm türü olarak ifade edilmektedir (Paşlı & Zere, 2020: 80). Bireylerin tatillerini sadece yaz aylarında değil aynı zamanda kış mevsiminde de geçirmek istemeye başlamaları sonucunda turizmin yılın tamamına yayılmasına vesile olmuştur. Çoğu işletmenin de turizm çeşitliliğinin artırılarak turizmde çalışacak personeline yılın tamamında istihdam yaratmak istemeye başlaması sonucunda ise kış turizmi hareketleri hız kazanmaya başlamıştır (Mursalov, 2009: 1).

Kış turizmi hareketlerine hız kazandıran etkinliklerin başında ise kayak sporu gelmektedir (Altaş vd., 2015: 346). Bu

turizm türünün yılın tamamına yayılması ile birlikte de kayak merkezlerine olan yatırımlarda artışlar yaşanmaya başlamıştır (Yenice & Erçoşkun, 2019: 271). Kış sporunun vazgeçilmez unsurlarından biri olan kayak sporu ise diğer turizm aktivitelerine göre daha fazla bir maliyet gerektirmektedir (Şebin vd., 2011: 21). Kayak sporu, maliyetinin yüksek olması nedeniyle ilk ortaya çıktığı dönemlerde genellikle üst düzey gelir grubunda yer alan bireyler tarafından daha fazla tercih edilen pahalı bir spor dalı olarak algılanmıştır. Sonraki dönemlerde ise kayak spor merkezleri sayısında meydana gelen artışlar ve bu kayak merkezlerinde üst düzey teknolojinin kullanılmasıyla birlikte orta gelir grupları tarafından da çok fazla tercih edilen bir spor dalı haline gelmiştir (Özbay, 2018b: 204).

Kayak sporu yapmanın en önemli koşulları arasında, kar yağışının bol olması, kayak sporunun her türünün yapılabilmesi olanak tanınması ve her yaş ile her düzeydeki kayakcının yapabileceği uygun eğimli pistlerin bulunması gerekmektedir (Akova, 2000: 74). Kayak sporu için gerekli olan tüm bu koşullar ise Türkiye'de 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca ilan edilen toplam 29 adet kayak merkezinde mevcuttur. Bu kayak merkezlerinden ziyaretçilerine konaklama ve mekanik tesis olanakları sunması bakımından 9'u faal ve 7'si ise kısmen faaldir (KTB, 2020). Tüm bu nedenlerden dolayı, günümüzde kayak sporu bireylerde bağımlılık haline gelmeye başlamış ve insanların da tatil alışkanlıklarını kış turizmi ürünlerine doğru kaydırmalarına neden olmuştur (Gül vd., 2016: 1219).

2.2. Aile Turizmi ve Çocuk Dostu Turizm

Turizm çeşitlerinden biri olan aile turizmi kavramının yeni olmadığı görülmektedir. Aile turizmi sadece turizm de değil farklı disiplinlerde de çoğu araştırmacı tarafından daha fazla ilgi duyulmaya başlayan turizm türleri arasında yer almaya başlamıştır (Blichfeldt, 2019: 8). Ebeveynler tatil planları yaptıkları zaman çocuklarının beklentilerini ön planda tutmaları neticesinde aile turizmi daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Aile turizminin önem kazanmaya başlamasıyla da seyahat acenteleri ve tur operatörleri ile konaklama işletmeleri çocuklu ailelerin seyahatleri süresince karşılaştığı problemleri göz önüne almaya başlamıştır (Yılmaz, 2007: 1). Konaklama işletmeleri de önemli bir müşteri kitlesi olan çocuklu ailelerin bu taleplerini dikkate alarak kendilerini çocuk dostu işletme olarak tanımlamıştır (Ahipaşaoglu, 2018b: 75). Çocuk dostu otel, ebeveynler için yiyecek, içecek ve uygun oda ve çocuklar için de farklı imkân ve faaliyetleri barındıran oteller olarak tanımlanmaktadır (Aslan vd., 2019: 456). Konaklama işletmelerine gelen ebeveynlerin ve çocuklarının güvende oldukları bir ev rahatlığını bulması bakımından çocuk dostu bir işletme olarak hizmet vermeleri daha büyük bir sorumluluk taşımalarını gerektirmektedir (Öztürk vd., 2018: 9).

Literatürde çocuk dostu turizmi konusunda çok fazla çalışma olmasa da günümüzde bu konuyla ilgili yapılan çalışmaların sayısında önemli bir artış yaşanmaya başlamıştır. Sivas ilinde 2018 yılında birincisi ve 2019 yılında ise ikincisi olmak üzere çocuk dostu turizm kongreleri yapılmış ve bu turizm türü üzerinde farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Ahipaşaoglu (2018c)'nin "neden çocuk dostu turizm?" Konusunda yapmış olduğu çalışmada çocuk dostu kavramının

ne olduğu, bu turizm türüne neden ihtiyaç duyulduğu, işletmelerin çocuk dostu bir işletme olmalarının gerekli olup olmadıkları gibi konulara açıklık getirmeye çalışmıştır. Nyman (2016a) *“ebeveynlerin tekerlekli sandalyeyle taşınan serebral palsili çocuklara karşı duygu ve deneyimlerinin belirlenmesi”* amacıyla yaptığı çalışmada turizm amaçlı olarak seyahat eden ailelerin seyahatleri esnasında ne gibi kısıtlamalara sahip olabileceğini ve engelliliğin bu ailelerin destinasyon seçim sürecini nasıl etkilediğini belirlemeye çalışmıştır. Sobolchi & İvanov (2015a), *“aile dostu bir turizm destinasyonun geliştirilmesi”* amacıyla yaptığı çalışma sonucunda yerel yetkililerin Byla'yı aile dostu bir destinasyon haline getirilmesi için ailelerin birlikte daha fazla zaman geçirebileceği park ve yeşil alan sayılarının artırılması ve çocuklar için oyun alanlarının inşa edilmesi olmak üzere iki temel konu üzerinde odaklanması gerektiğini tespit etmişlerdir. Şeker & Şeker (2018a), *“çocuklara yönelik cinsel amaçlı turizm”* konusunda yaptıkları çalışmada ticari amaçlı cinsel sömürü biçimleri ve konuyla ilgili uluslararası alanda yapılan düzenlemeler konusunda açıklamalarda bulunmuş ve Türkiye'deki durumu değerlendirilmiştir.

Literatür çalışmaları incelendiğinde kış turizmi spor merkezlerinde kayak sporunun simülasyon tekniği ile çocuk turistlere uygulanmasıyla ilgili çalışmalara rastlanmamıştır. Ancak, kayak sporunun çocuklar üzerinde olan etkisinin araştırılmasına yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Kaya vd. (2018a) *“Yıldız Dağı Kayak Merkezinin çocuk dostu turizm merkezi haline getirilmesi”* konusunda yaptıkları çalışmada kayak sporuna küçük yaşlarda başlayan çocuklarda bedensel farkındalığın yüksek olmasında, çocukların sosyalleşmesinde, çocuklarda ruhsal ve bedensel olgunun dengede olmasına katkı sağlayacağını tespit etmişlerdir. Can & Polat (2004a) *“Kayseri ili ilköğretim öğrencilerinde kayak sporuna yönelik fiziksel uygunluk normlarının araştırılması”* konusunda bir çalışma yapmışlardır. Çalışma, Kayseri ilinde bulunan beş farklı ilköğretim okulunda tesadüfi yöntemle 145 öğrenci ve kayak milli takımında bulunan sporcular arasından 15 sporcu üzerinde yapılmıştır. Çalışma sonucunda çalışmada yer alan ilköğretim öğrencilerin *“fiziksel uygunluk değerlerinin Türk Milli Kayak Takımı sporcularının fiziksel uygunluk değerlerine göre anlamlı olacak şekilde daha düşük olduğunu”* tespit etmişlerdir. Literatürde kış turizminin nitel olarak değerlendirildiği çalışmalarda bulunmaktadır. Türkiye'de kış turizmi konusunda 2005-2019 yılları arasında yapılan çalışmaları disiplin türlerine göre nitel olarak değerlendirilmesi amacıyla Ayaz & Apak (2021) yaptıkları çalışma sonucunda kış turizmi konusunda yapılan çalışmaların en fazla olduğu disiplinler arasında turizmin olduğunu tespit etmişlerdir. Tankuş vd. (2018b) *“çocuk gözünde turizm”* konusunda Sivas ilinde nitel veri tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini kullanarak bir çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda aile içerisinde turizm ile ilgili yapılan planlamalara çocuklarının daha fazla dâhil olması gerektiğini tespit etmişlerdir. Çalışma da ortaya çıkan farklı bir sonuç da turizm işletmelerinin çocuk güvenliği konusuna daha fazla odaklanması gerektiğidir.

Kayak sporunun çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğu kadar olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Meyers vd. (2007a) *“çocuk ve ergenlerde yokuş aşağı kayak yaralanmaları”* konusunda yaptıkları çalışma sonucunda kayak yaralanma

oranlarının 6-15 yaş aralığındaki çocuklarda daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Xiang vd. (2004a) *“yokuş aşağı kayakta yaralanan çocuklar arasında ölümler”* konusunda yaptıkları çalışmada, çalışma süresi boyunca, Colorado'da yokuş aşağı kayakla ilişkili toplam 149 ölümcül yaralanma tespit etmişlerdir.

2.3. Benzetim (Simülasyon) Tekniği

Varlığını sürdürmek, değişen müşteri isteklerine daha hızlı cevap vermek ve rekabet avantajını elinde tutmak isteyen işletmelerin değişime hızlı bir şekilde ayak uydurabilmesi gerekir. Bu değişimi yakalayabilmek isteyen işletmeler de esnek üretim sistemlerine yönelmişlerdir. *“Benzetim tekniği, esnek üretim tesislerinde üretim aşamalarında karşılaşılabilecek birçok problemin optimum çözümlerinin bulunmasına yardımcı olur ve işletmelere büyük avantajlar sağlar.”* İşletmeler hedeflenen bir faaliyeti gerçekleştirmeden önce, oluşturulan simülasyon modeli üzerinde uygulamasını yaparak bu uygulamanın sonuçlarını program üzerinde izlenebilmesine olanak sağlar. Bu simülasyon modeli ise işletmelere rekabet avantajının kazandırılmasına, maliyet ve zaman tasarrufu sağlamasına yardımcı olmaktadır (Küçükönder & Uçar, 2015a: 118). Farklı disiplinlerde bir öğretim tekniği olarak kullanılan benzetim tekniğinin amacı, *“öğrencilere gerçek ortama en benzer ortamda gerçek hayat durumlarını sunmak, öğrencilerin aktif olarak gerçek hayat durumlarını yaşamasını, değerlendirmesini ve tecrübe edinmesini sağlamaktır.”* Benzetim tekniği gerçeğe yakın bir yaşam biçimi sunması, maliyet ve zaman tasarrufu sağlaması gibi nedenlerden dolayı birçok disiplinin dikkatini çekmiştir (Tabak & Göçer, 2014a: 78).

Günümüzde kayak sporuna yönelik beceri boyutunun geliştirilmesi amacıyla da kayak simülatörlerine yönelik çalışmaların sayısı da artmaya başlamıştır. Nam & Woo (2007a) *“kayak simülatöründe yukarı-aşağı hareketin kinematik analizini”* incelemek amacıyla 12 kişi üzerinde (6 vasıflı ve 6 vasıfsız) bir uygulama yapmışlardır. Uygulama sonucunda ağırlık merkezinde dikey yer değiştirmede sol ve sağ aşağı hareket ile yatay hızda ise hem sol ve hem de sağ aşağı hareketlerde gruplar arasında anlamlı farklılıkların olduğu ortaya çıkmıştır. Roux vd. (2010a) ise *“kayakçı-kayak sistemi modeli ve kayakçının performansını ve kayak performansını iyileştirmeyi amaçlayan bir bilgisayar simülasyonunun geliştirilmesi”* amacıyla 11 elit Alp disiplini kayakçısının slalom ve büyük slalom dönüşlerindeki motor hareketlerini video kameralarla gözlemlemişlerdir. Çalışma sonucunda ise bir alp disiplini kayakçısının üç boyutlu bir simülatörünü oluşturabilmenin mümkün hale geldiğini tespit etmişlerdir. Wu vd. (2019) de *“bir Virtual Reality (VR) kayak eğitimi simülatöründe yakalanan kayakçı hareketinin görselleştirilmesi”* amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucunda uygulama sırasında kullanıcıların performansını hakkında geri bildirim sağlamanın, performansını iyileştirmek anlamına gelmediğini tespit etmişlerdir.

Kayak sporunun simülatörler aracılığıyla yapılmasına yönelik Türkiye Kayak Merkezi Federasyonu tarafından İstanbul ilinde Kayak Akademisi hizmete açılmıştır. “Kayak Akademisi, bünyesindeki simülatörler ve içerdiği imkânlarla yılın tamamında kayak sporunun yapılmasına imkân sağlamaktadır. Farklı ülkelerde farklı simülasyon cihazlarının tamamını bir

araya getirmek amacıyla ortaya çıkmış ve bunları dünyada ilk defa birleştiren kurumlardan birisi de Kayak Akademisi olmuştur. Bilgisayarlı, manuel ve interaktif simülatörler gibi imkânların yer aldığı Akademi, Türkiye’de bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Tamamen kayak branşları üzerine uzmanlaşmış bir yer olarak hayata geçirilen merkez aracılığıyla hem milli takım sporcuların gelişimi hem de kayağın yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır” (İstanbul Ajansı, 2017a). Kayak sporunun bilinçli olarak yapılabilmesi, işletmelerin sosyal ve sportif altyapıyı güçlendirerek kış turizmine katkısını artırmak amacıyla Sivas ilinde Kayak Simülasyon Merkezi kurulmuştur. Bu simülasyon merkezlerinin ilk etapta verimli olup olmadığı düşüncesi tartışılmıştır. Ankara da ilk ve tek olarak kurulan kayak simülasyon merkezleri incelendikten sonra Sivas ilinde kurulan simülasyon merkezinin de benzer faydalarının olacağı beklenmektedir (Kanal 58, 2016a).

3. Yöntem

Bu çalışma kış sporları turizm merkezlerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesi durumunda kış sporları turizm merkezleri, çocuklu aileler ve çocuk turistlere yönelik ortaya çıkabilecek etkilerin belirlenebilmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu amaçlara ulaşılabilmesi için öncelikle kış sporları turizm merkezlerinin kayak simülasyon merkezleri haline getirilmesidir. Akabinde de kayak sporunun, simülasyon tekniği ile çocuk turistlere uygulamaktır. Kış sporları turizm merkezlerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesi durumunda çocuklu aileler için turistik ürün çeşitliliğinin yaratılmasına ve tatillerini daha rahat geçirebilmelerine olanak sağlanacaktır. Çocuk turistler üzerinde ise risk faktörünün azalması nedeniyle daha güvende kayak yapabilme fırsatı yakalayacaklardır. Son olarak da kayak sporu, simülatörler aracılığıyla da yılın tamamına yayılması beklenmektedir.

Türkiye’de kayak sporu yapmaya elverişli birinci sınıf kayak spor merkezleri kayak simülasyon merkezi için uygun olan özellikleri taşıyabilmesi nedeniyle araştırmanın alanı olarak seçilmiştir. Bu çalışmada, Türkiye’de önemli turizm türlerinden birisi haline gelen kış turizmi ve bu turizm türünün vazgeçilmez unsurları arasında yer alan kayak sporu üzerinde durulmuştur. Araştırmanın grupları, Türkiye’nin birinci sınıf kayak merkezlerinde faaliyet gösteren kış sporları turizm merkezleri, bu işletmeleri tercih eden çocuklu aileler ve çocuk turistler ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın görüşme soruları da yarı yapılandırılmış odak görüşme tekniğini ile sınırlandırılmıştır (Yıkılmış & Pınar, 2016a: 11).

Araştırmada, kış turizmi, kayak sporu ve benzetim tekniği ulusal ve uluslararası literatürden yararlanarak belirlenmiştir. Sonrasında ise araştırma konusu ile ilgili daha ayrıntılı bilgi toplamaya ve analiz edilmeye imkân sağlayan yöntemler araştırılmıştır. Araştırmalar neticesinde, araştırma yapılacak konulara yönelik derin bir kavrayışa ulaşmak istenmesi (Karataş, 2015: 63), algı ve olayların doğal bir ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulması amacıyla nitel araştırma yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir (Şen, 2005: 345). Nitel araştırmalarda birden fazla veri toplama tekniği kullanılmaktadır. En fazla tercih edilen veri toplama tekniklerinden birisi de görüşme tekniğidir (Kuş,

2003: 50). Bu teknikte soruların boş bırakılması ve başkaları tarafından cevaplanması oldukça zordur. Ayrıca, katılımcıların sorulara anlamadan cevap verme ihtimali de çok düşüktür (MEB, 2012: 4). Görüşme türleri arasında en fazla kullanılan tekniklerden birisi de yarı yapılandırılmış odak görüşme tekniğidir. Bu tekniğin en önemli özelliği tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı olmamasıdır. Tekniğin diğer bir özelliği de yapılandırılmamış görüşmeler kadar da esnek olmasıdır. Tüm bu nedenlerden dolayı çalışma için en uygun veri toplama tekniğinin de yarı yapılandırılmış odak görüşme tekniğinin olduğuna karar verilmiştir (Altunay vd., 2014a: 64). Bu teknikte dikkat edilmesi gereken hususların başında aynı düzeydeki grupların bir araya getirilmesine özen gösterilerek baskın bir grubun ortaya çıkmasına engel olmaktır. Bu amaçla çalışmanın grupları da kış turizminde faaliyet gösteren işletmelerin yönetici ve çalışanları, tatil yapmak amacıyla bu turizm türünü tercih eden çocuklu aileler ve çocuk turistler olarak belirlenmiştir (Şahsuvaroğlu & Ekşi, 2008: 135). Bu gruplarda yer alan bireylerin tatil süreci içerisindeki sosyal etkileşimlerinin görülmesi konuyla ilgili görüşlerinin daha net bir şekilde ortaya koyulabilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Gruplar arasındaki sosyal etkileşimlerinin görülebilmesi amacıyla da araştırmanın görüşmeleri Türkiye’nin birinci sınıf kayak spor merkezlerinde yapılmıştır (Işık & Semerci, 2019: 57). Yarı yapılandırılmış odak grup görüşme tekniğinde temel hedef yüzeydeki bilgilerin ortaya çıkarılmasıdır. Bu tekniğin alt amacı ise genellemelere gidilecek bilgilerin elde edilmesinden çok katılımcılara yönelik olan görüşlerin ve bakış açılarının betimlenmesidir (Çokluk vd., 2011a: 98). Araştırmada hedeflenen konularla ilgili olarak katılımcıların görüşlerinin alınabilmesi amacıyla her bir grup için “görüşme formları” hazırlanmıştır. Hazırlanan “görüşme formları” da uzmanlara sunulmuştur. Uzmanların görüşlerinin alınmasından sonra gerekli kontroller yapılmış ve katılımcılara yöneltilmek üzere görüşme formlarına son hali verilmiştir (Aktepe, 2011: 80). Araştırmanın konusuna uygun olarak hazırlanan soru formu iki bölümden oluşmaktadır. Soru formunun birinci bölümünde katılımcıların demografik bilgilerine yönelik sorular yer almıştır. İkinci bölümünde ise yönetici ve çalışanlara 7, çocuklu aileler ve çocuk turistler de 10’ar soru olmak üzere toplamda 27 soru yer almıştır. Soru formunda ayrıca görüşmenin gidişatına göre birtakım yan ve alt sorularda hazırda bulundurulmuştur (Akboz & Komşu, 2019: 153). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda ise her bir grupta yer alan katılımcılara yönelik sorular üç kategoriye ayrılmıştır. Birinci kategoride “kayak sporu”, ikinci kategoride “kayak spor merkezlerinin çocuklu aileler tarafından ziyaret edilme eğilimleri” üçüncü kategoride ise “kış sporları turizm merkezlerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesi durumunda kış sporları turizm merkezleri, çocuklu aileler, çocuk turistlere olan etkilerine” yönelik sorular yer almıştır (Başer, 2019: 442). Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda ise kış sporları turizm merkezlerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesi durumunda her üç grup üzerinde nasıl bir etki oluşturacağı tartışılmıştır (Bulut vd., 2019: 470).

Çalışmanın verileri Ocak ve Aralık 2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Görüşmeler işletme yöneticileri ve çalışanlar,

çocuklu aileler ve çocuk turistler ile yüz yüze yapılmıştır. Bu çalışmada birincil veri toplama sürecinin gerçekleştiği tarihlerde etik kurulu izni zorunlu olmadığından etik kurulu izni alınmamıştır. İlgili kişiler ile yapılan görüşmeler ortalama yarım saat ile bir buçuk saat arasında sürmüştür. Görüşme soruları her bir grup için farklı sorular olmak üzere önem sırasına göre sıralanarak katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar ses kayıt cihazından alınmış ve bu veriler değiştirilmeden yazıya dökülmüştür. Akabinde, veriler gözden geçirilmiş ve betimsel olarak analiz edildikten sonra da rapor haline getirilmiştir (Çokluk vd., 2011b: 100-101).

4. Bulgular

Çalışmada yöneticiler ve çalışanlar, çocuklu aileler ve çocuk turistler olmak üzere üç farklı katılımcı grubu belirlenmiştir. Yönetici ve çalışan grubunda 10 (7 yönetici ve 3 çalışan), çocuklu aileler grubunda 15 (9 erkek ve 6 kadın) ve çocuk turistler grubunda da 14 (8 erkek ve 6 kız) olmak üzere toplamda 39 katılımcı ile görüşmeler yapılmıştır. Yönetici ve çalışanlar grubunda yer alan katılımcıların yaşları 42-59, çalışan personelin gelir düzeyi 4.000 – 7.500 TL yöneticilerin gelir düzeyi de 8.500 – 15.000 TL arasında değişmektedir. Bu grupta yer alan katılımcıların eğitim düzeyleri arasında lise (3 katılımcı), ön lisans (2 katılımcı), lisans (3 katılımcı) ve lisansüstü (2 katılımcı) mezunu olan katılımcılar bulunmaktadır. Bu gruptaki her bir katılımcıya da 7’şer (görüşmenin gidişatına göre birtakım yan alt sorular da olmak üzere) soru sorulmuştur. Çocuklu aileler grubunda yer alan katılımcıların yaşları 25-51, gelir düzeyleri de 7.000 – 21.500 TL arasında değişmektedir. Bu grupta yer alan katılımcıların eğitim düzeyleri arasında lise (5 katılımcı), ön lisans (4 katılımcı), lisans (4 katılımcı) ve lisansüstü (2 katılımcı) mezunu olan katılımcılar bulunmaktadır. Bu gruptaki her bir katılımcıya da 10’ar (görüşmenin gidişatına göre birtakım yan alt sorular da olmak üzere) soru sorulmuştur. Çocuk turistler grubunda yer alan katılımcıların yaşları 7-14 arasında değişmektedir. Bu grupta yer alan katılımcıların eğitim düzeyleri arasında 1.sınıf (1 katılımcı), 2.sınıf (1 katılımcı), 3.sınıf (1 katılımcı), 4.sınıf (2 katılımcı), 5.sınıf (2 katılımcı), 6.sınıf (2 katılımcı), 7.sınıf (2 katılımcı) ve 8.sınıfa (3 katılımcı) devam eden katılımcılar bulunmaktadır. Bu gruptaki her bir katılımcıya da 10’ar (görüşmenin gidişatına göre birtakım yan alt sorular da olmak üzere) soru yöneltilmiştir.

Literatürde araştırmanın konusuyla ilgili yapılan çalışmaların bulunmaması nedeniyle araştırmanın görüşme soruları kış turizmi, aile turizmi, çocuk dostu turizmi ve simülasyon tekniği konusuyla ilgili yapılan bilimsel çalışmalar ve dokümanlar incelendikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır (Can & Polat, 2004b; İstanbul Ajansı, 2017b; Kanal 58, 2016b; Kaya vd., 2018b; Küçükönder & Uçar, 2015b; Meyers vd., 2007b; Nam ve Woo, 2007b; Nyman, 2016b; Roux vd., 2010b; Sobolchi & Ivanov, 2015b; Şeker & Şeker, 2018b; Tabak & Göçer, 2014b; Xiang vd., 2004b). Konuyla ilgili uzmanlardan gerekli görüşler alındıktan sonra görüşme sorularına son hali verilmiştir. Görüşmeler birbiri ile etkileşim halinde bulunan yönetici ve çalışanlar, çocuklu aileler ve çocuk turistler ile kış sporları turizm merkezlerindeki bir toplantı odasında yapılmıştır.

Görüşmeye başlamadan önce özellikle de çocuk turist grubundaki katılımcılar ile ilgili genel bir görüşün elde edilmesine yönelik geçiş sorularına yer verilmiştir. Görüşmenin birinci bölümünde katılımcılara “*kış turizmi ve kayak sporuyla*” ilgili genel sorular yöneltilmiştir. Görüşmenin ikinci bölümünde “*kış sporları turizm merkezlerinin tercih edilme eğilimlerine*” yönelik sorular yer almıştır. Bu bölümünde yönetici ve çalışanlara “*kayak spor merkezlerinin çocuklu aileler tarafından tercih edilme nedenleri, işletmenizde çocuk turistlere yönelik ne gibi etkinlik ve faaliyetlere yer verildiği ve hangi güvenlik tedbirlerinin alındığına*” yönelik sorulara yer verilmiştir. Çocuklu ailelerden “*kayak spor merkezlerini yalnız mı yoksa çocuklarıyla birlikte mi daha çok tercih ettikleri ve ziyaret ettiğiniz kayak spor merkezlerinde çocuklarınız için aradığımız özellikler nelerdir*” gibi sorulara cevaplar aranmıştır. Çocuk turistlere ise “*kayak spor merkezindeki beklentileri ile kayak spor merkezlerine aileleri tarafından götürülüp götürülmediği veya tatil süresince kendileriyle ne kadar ilgilendiğine*” yönelik sorular yöneltilmiştir. Görüşmenin üçüncü bölümünde ise kış sporları turizm merkezlerinde birbiriyle etkileşim halinde bulunan her üç grupta yer alan katılımcılara sırasıyla “*kayak simülasyon merkezleri konusunda bir bilgiye sahip misiniz?*”, “*kayak spor merkezlerinizin/merkezlerinin, kayak simülasyon merkezi haline getirmeyi/getirilmesini düşünür müsünüz?*”, “*kayak spor merkezlerini/merkezinizi kayak simülasyon merkezi haline getirmeniz/getirilmesi halinde; çocuklu aileler, çocuk turistler ve işletmeniz/işletmeler açısından avantaj ve dezavantajları neler olabilir?*” ve son olarak da “*kayak sporunu işletmenizde/işletmelerde sezonluk değil de yılın tamamına yaymak/yayılmasını ister misiniz?*” gibi ortak olan sorular yöneltilmiştir. Katılımcılara yöneltilen soruyla birlikte farklı bir sorunun cevabının alınması durumunda ise aynı soru tekrardan sorulmamıştır. Çocuk turistlere ve çocuklu ailelere özellikle de simülasyon tekniği konusunda anlamadıkları sorularda ise kendilerine yönlendirici olmayacak şekilde gerekli açıklamalarda bulunulmuştur (Yıkılmış & Pınar, 2016b: 12).

Yarı yapılandırılmış soru formunun kullanarak katılımcılardan elde edilen veriler betimsel olarak analize tabi tutulmuştur (Güzel, 2012: 56; Karahan, 2018: 620). Betimsel analizin birinci özelliği katılımcıların düşüncelerinin etkili bir şekilde yansıtılması amacıyla doğrudan alıntılara başvurulmasıdır. İkinci özelliği araştırmacının kendi görüş ve yorumlarını dışarıda bırakarak verilerin okuyucuya yorumsuz bir şekilde sunulmasıdır. Bu çalışmada her bir grupta yer alan katılımcılardan elde edilen veriler de araştırmaya doğrudan aktarılmıştır (Sözbilir, 2009: 3-5). Betimsel analiz, doküman, gözlem ve görüşme gibi tekniklerle elde edilen veriler araştırmada daha önce belirlenen kategoriler altında sınıflandıktan sonra özetlenip yorumlanmaktadır. Araştırmanın görüşme soruları tema olarak kabul edilmiştir. Ayrıca katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar da her bir temanın alt teması olacak şekilde ayrılmıştır (Gül vd., 2018: 204). Her bir grupta yer alan katılımcılara üç kategoride olacak şekilde “*kış turizmi ve kayak sporu*”, “*çocuklu ailelerin kış sporları turizm merkezlerini çocuklarıyla birlikte ziyaret etme durumları*” ve “*kış sporları turizm merkezlerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesi*” sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar betimsel analizin özelliği dikkate alınarak analiz edilmeye çalışılmıştır (Tuna vd., 2018: 818).

Kış sporları turizm merkezlerinde, kayak sporunun benzetim tekniği ile çocuk turistlere uygulanmasına yönelik bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi tekniklerinden biri olan (görüşme türlerinden) yarı yapılandırılmış odak görüşme yöntemi kullanılmıştır (Altunay vd., 2014b: 64). Çalışma, kış sporları turizm merkezlerinde faaliyet gösteren işletme yöneticilerine ve çalışanlarına, çocuklu ailelere ve çocuk turistlere olmak üzere üç farklı türde görüşme soruları hazırlanarak uygulanmıştır. Kış sporları turizm merkezlerinde faaliyet gösteren işletmelerin yöneticilerine ve çalışanlarına, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi uygulanarak “*kayak merkezinin çocuklu aileler tarafından neden tercih edildiği, çocuk turistler için ne tür güvenlik önlemlerinin alındığı ve kayak spor merkezlerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesine*” yönelik sorulara cevap aranmıştır. Kış sporları turizm merkezlerinde işletme yöneticileri ve çalışanlarına “*çocuklu ailelerin turizm merkezini çoğunlukla yalnız mı yoksa çocuklarıyla birlikte mi tercih ettikleri*” sorusu yöneltilmiş ve katılımcılar arasında çocuklu ailelerin işletmeye tek başına veya çocuklarıyla birlikte geldikleri cevapları alınmıştır. Konuyla ilgili öne çıkan cevaplardan genel olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

“*Kış sporları turizm merkezimizi aileler çoğunlukla yalnız olarak tercih etmektedir.*”

“*Kış sporları turizm merkezimiz çocuklu aileler tarafından da tercih edilmektedir.*”

İlk soruda tesislerin çocuklu aileler tarafından tercih edildiği cevabını veren işletme yöneticileri ve çalışanlarına, sonrasında “*kış sporları turizm merkezlerinin çocuklu aileler tarafından niçin tercih edildiği*” sorulmuş ve verilen cevaplardan bazıları ise şu şekilde olmuştur:

“*Tesisimiz çocuk turistler için çocuk oyun salonları, çocuk emzirme odaları gibi birden fazla türde hizmet verdiğinden dolayı çocuklu aileler tarafından tercih edilmektedir.*”

“*Kış sporları merkezimiz çocuklar için gerekli güvenlik önlemlerini aldığından çocuklu aileler tarafından tercih edilmektedir.*”

“*İşletmemizin çocuklar için özel menülere sahip olması ve farklı çocuk aktivitelerine yer vermesi nedeniyle çocuklu aileler tarafından tercih edilmektedir*” gibi değerlendirmelerde bulunmuşlardır.

İlk soruda tesislerin çoğunlukla çocuklu aileler tarafından çok fazla tercih edilmediği cevabını veren işletmelere sonrasında “*kış sporları turizm merkezlerimizin çocuklu aileler tarafından niçin tercih edilmediği*” sorulmuş ve öne çıkan yanıtlardan bazıları ise şu şekilde olmuştur:

“*Kış sporları turizm merkezimizi çocuklu aileler, çocukları için kayak merkezlerinin riskli olduğunu düşündüklerinden genel olarak tercih etmemektedir.*”

“*Kış sporları turizm merkezimizi çocuklu aileler çocukları için güvenlik nedeniyle uygun bulmadığından tercih etmemektedirler*” yanıtlarını vermişlerdir.

Kış sporları turizm merkezlerinde işletme yöneticileri ve çalışanlarına, “*işletmemizde çocuklu aileler ve çocuk turistler için*

hangi güvenlik önlemlerini aldınız” sorusu sorulmuş ve verilen cevaplar aşağıda sıralanmıştır:

“*Eğitici öğretmenler ve rehberler, farklı spor branşları için ayrı pistler, sağlık hizmetleri ve ilk yardım, işaret ve yön levhaları, harita vb. araçların yeterli olduğu, iniş ve biniş platformlarında çarpma olasılığına karşı engelleyici koruma malzemeleri ve bariyerler ve her yaşa uygun kayak pistleri*” gibi tedbirlerin alındığı cevabını vermişlerdir.

Kış sporları turizm merkezlerinde kayak alanında faaliyet gösteren turizm işletmelerindeki yönetici ve çalışanlarına “*kayak sporunu tesisinizde sezonluk değil de yılın tamamına yaymak ister misiniz?*” Sorusu sorulmuş ve yapılan görüşme sonucunda öne çıkan fikirler aşağıda sıralanmıştır:

“*Kış sporları turizm merkezlerimiz sadece kar yağışına bağlı olarak faaliyet gösterdiğinden yılın tamamına yaymak mümkün olmamakta ve doğal bir ortamda ziyaretçilerimize hizmet vermesi planlanmaktadır.*”

“*Kış sporları turizm merkezimiz sezon dışında da faaliyet göstermesi tesisimiz açısından da faydalı olacaktır.*”

Kış sporları turizm merkezlerinde yöneticiler ve çalışanlar ile yapılan görüşmelerde “*kayak simülasyon merkezleri konusunda bir bilgiye sahip misiniz?*” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar arasında çok azının kayak simülasyon merkezleri hakkında bilgi sahibi olmadığı anlaşılmış konuyla ilgili verilen cevaplar ise şu şekildedir:

“*Kayak simülasyon merkezi konusunda yeterli bir bilgiye sahip değilim.*”

“*Simülasyon kayak merkezleri yapay kar veya simülatörler ile yapılan bir turizm faaliyetidir.*”

“*Kayak simülasyon merkezleri simülatörler aracılığı ile turistlere yılın tamamında hizmet sunan işletmelerdir.*”

Kış sporları turizm merkezlerinde yöneticiler ve çalışanlar ile yapılan görüşmelerde kayak simülasyon merkezleri ile ilgili açıklamalarda bulunulmuş ve katılımcılara “*tesisinizi kayak simülasyon merkezi haline getirmeyi düşünüyor musunuz?*” Sorusuna katılımcılar verdiği cevaplar şu şekilde sıralanmıştır:

“*Kayak simülasyon merkezleri için gerekli pazar araştırması ve mali harcamalar araştırıldıktan sonra bütçemize uygun olması halinde kurulabileceği.*”

“*Kayak simülasyon merkezleri için teşvik alınması durumunda düşünülebileceği.*”

“*Kayak simülasyon merkezlerimizin yapay kar veya simülatörler aracılığı olarak hizmet vermeyeceği, ziyaretçilerinin doğal kar ile kayak yapacağı öncelikli tercihleri arasında olacağı düşünülmektedir.*”

Araştırmada çocuklu ailelere “*tatile çocuklarıyla birlikte çıkma, tatile çıkmadan önce çocuklarıyla ilgili ne tür güvenlik önlemleri aldığı, çocukları için hangi turizm türlerinin riskli olduğu, kayak spor merkezlerinin tercih edilme nedenleri ve kayak spor merkezlerinin kayak simülasyon merkezleri haline getirilmesine*” yönelik sorulara yer verilmiştir. Bu sorulara cevap bulunulması amacıyla da kış sporları turizm merkezlerine tatil amacıyla giden veya gitme planı yapan çocuklu aileler ile

görüşmeler yapılmıştır. Çocuklu aileler ile yapılan görüşmelerde “çocuklarınızla tatile çıkıyor musunuz?” Sorusu yöneltilmiş ve çocuklarıyla tatile çıkmayı düşünenler, çocuklarıyla tatile çıkmakta zorlanıyorum veya tatile çıkmayı düşünmüyorum gibi yanıtlar verilmiştir. Katılımcılar tarafından öne çıkan ifadelerden bazıları ise şu şekildedir:

“Çocuklarımızla birlikte tatile çıkma konusunda kararsızız ve tatil planı yaparken de çok zorlanıyoruz.”

“Çocuklarım ile birlikte tatile çıkmayı her zaman düşünüyorum.”

“Çocuklarımla birlikte her yıl düzenli olarak tatile çıkıyorum.”

“Çocuklarımızla birlikte tatile çıkıyoruz, ancak belli nedenlerden dolayı çoğu zaman ya tatilden bir şey anlamıyorum ya da tatilimi yarıda bırakmak zorunda kalıyorum.”

“Çocuklarım olmadan tatile çıkmayı düşünmüyorum ve çocuklarım için risk oluşturan tatil türlerini de tercih etmiyorum.”

Çocuklu aileler ile yapılan görüşmelerde ise çocuklarınız ile tatile çıkma konusunda “konaklama işletmelerden çocuklarınız için en önemli beklentileriniz nelerdir?” Sorusu yöneltilmiş ve katılımcılardan alınan cevaplardan öne çıkanlar ise aşağıdaki gibi olmuştur:

“Çocuklar için oyun salonlarının olmasını önemsiyorum.”

“Çocuklar için alınan güvenlik tedbirlerine dikkat ediyorum.”

“Çocuklar için hazırlanmış menülere dikkat ediyorum.”

Çocuklu ailelerin tatil planlarını yaparken ya da tatile çıkarken “hangi turizm türlerini tercih ediyorsunuz?” ve “size göre çocuklarınız ile tatile çıkma konusunda planlama yaparken hangi turizm türlerini çocuklarınız için riskli bulmuyorsunuz?” Soruları yöneltilmiş ve şu önemli cevaplar alınmıştır:

Katılımcılar “kültür turizmi, deniz turizmi, sağlık ve termal turizmi, kış turizmi ve doğa turizmi türlerini çocukları için riskli bulmadıkları için tercih ettiklerini” ve “av turizmi, deniz turizmi, kamp ve karavan turizmi, dağ turizmi, doğa turizmi ve kış turizmini çocuklarımız için riskli buldukları için de tercih etmedikleri” cevabını vermişlerdir.

Kış sporları turizm merkezlerinde çocuklu ailelerin “çocuklarıyla birlikte tatile gidip gitmediklerine” yönelik bir soru yöneltilmiştir. Katılımcıların verdikleri ifadeler aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

“Kış sporu turizm merkezlerini çocuklarımız açısından güvenlik önlemlerinin yeterli olmaması nedeniyle tercih etmiyorum.”

“Kış sporları turizm merkezlerinde çocuklarımız için kayak sporu ile ilgili aktiviteleri yetersiz bulduğumuzdan dolayı tercih etmeyi düşünmüyorum.”

“Kış sporu turizm merkezleri çocuklarımız için risk oluşturmamasından dolayı tercih etmeyi düşünmüyorum.”

“Kış sporları turizm merkezleri çocuklarımızın fiziksel gelişimine katkıda bulunduğu için tercih etmeyi düşünürüm.”

“Kış sporları turizm merkezleri çocuklarımızın

sosyalleşmesine katkıda bulunduğu ve ileride iyi bir sporcu olabilmesi açısından tercih etmeyi düşünürüm.”

Kış sporları turizm merkezlerini ziyaret eden çocuklu ailelere “kayak spor merkezlerinde çocuklarımız için aradığımız özellikler nelerdir?” “Bu özelliklerin ne kadarını tercih ettiğiniz kayak spor merkezinde bulabiliyorsunuz?” Gibi sorular sorulmuş ve şu cevaplar alınmıştır:

“Çocuklar için oyun salonlarının olmasını önemsiyorum.”

“Çocuklar için hazırlanmış menülere dikkat ediyorum.”

“Çocuklar için alınan güvenlik tedbirlerine dikkat ediyorum.”

“Eğitici öğretmenler ve rehberlerin olmasına dikkat ediyorum.”

“Çarpmalara karşı bariyer vb. araçların olmasına özen gösteriyorum.”

Kış sporları turizm merkezlerinde çocuklu aileler ile yapılan görüşmelerde “kayak simülasyon merkezleri konusunda bir bilgiye sahip misiniz?” sorusu yöneltilmiş ve alınan cevaplar arasında çok azının kayak simülasyon merkezleri hakkında bilgi sahibi olduğu görülmüş konuyla ilgili verilen cevaplar ise şu şekildedir:

“Kayak simülasyon merkezi konusunda bir bilgiye sahip değilim.”

“Kayak simülasyon merkezi konusunda bir bilgiye sahibim.”

Kış sporları turizm merkezlerinde çocuklu aileler ile yapılan görüşmelerde kayak simülasyon merkezleri konusunda bir bilgiye sahip olan aileler, aşağıdaki ifadeleri kullanmışlardır:

“Kayak simülasyon merkezleri yapay kar ile yapılan bir turizm faaliyetidir.”

“Kayak simülasyon merkezleri simülasyon araçlığı ile yapılan bir turizm faaliyetidir.”

“Simülasyon kayak merkezleri simülasyon araçlığı ile turistlere yılın tamamında hizmet sunan işletmelerdir.”

Kış sporları turizm merkezlerinde kayak amacıyla tatil yapmak isteyen çocuklu ailelere “kayak sporunun sezonluk değil de yılın tamamına yaymak ister misiniz?” Sorusu sorulmuş ve yapılan görüşme sonucunda öne çıkan fikirler aşağıda sıralanmıştır:

“Kış sporlarının sadece yılın belli dönemlerinde yapılması ve bu dönemlerde iş hayatımızın yoğun geçmesi ve çocuklarımızın okul dönemlerine rastlaması nedeniyle tatil yapamadığımızı ve bu yüzden sezonun tamamına yayılması tatil planlarımızı bu alanlara yoğunlaştıracağımızdan önem taşımaktadır.”

“Kayak sporunu doğal ortamda yapmak çocuklarımız için daha yararlı olacağını düşünüyorum.”

“Yaz döneminde kayak yapmanın çocuklar için daha zevkli olacağını düşünüyorum.”

“Kayak simülasyon merkezleri çocuklarımız için daha güvenli olduğundan yılın tamamında özellikle de yaz tatilinde yapılması bizim açımızdan önem taşımaktadır” gibi ifadeler kullanmışlardır.

Kış sporları turizm merkezlerinde çocuklu aileler ile yapılan görüşmelerde “kayak spor merkezlerinin, kayak simülasyon merkezi haline getirilmesini ister misiniz?” Şeklinde bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar ise şu şekilde olmuştur:

“Kayak simülasyon merkezlerinin kurulması turistlerin tatil beklentilerini değiştirecek ve ailelerin çocukları ile birlikte tatil yapmalarını kolaylaştıracaktır.”

“Kayak simülasyon merkezlerinin kurulması halinde aileler tatillerini daha rahat geçirebilecekken çocuklarda daha güvenli bir ortamda simülasyonlar aracılığıyla tatil yapabilmeleri sağlanacaktır.”

“Kayak simülasyon merkezleri çocukların sosyalleşmesinde ve fiziksel gelişmesinde katkı sağlayacaksa işletme yöneticilerin bir an önce konuyla daha yakından ilgilenmesi ve alt yapıyı oluşturmaları gerekmektedir.”

“Kayak simülasyon merkezleri milli takım için daha küçük yaşlardan itibaren alt yapıya milli sporcular yetiştirmesi açısından önemli olması nedeniyle işletmelere kurulması uygun olacaktır.”

“Çocukların ve ailelerin daha doğal bir ortamda kayak yapma imkânı varken simülasyonlar aracılığıyla gerçek dışı bir ortamda kayak yapmasını uygun bulmuyorum” şeklinde ifadeler kullanmışlardır.

Kış sporları turizm merkezlerinde kayak sporunun çocuk turistlere simülasyon tekniği ile uygulanmasına yönelik bu çalışmada çocuk turistlerin kayak sporu ile ilgili ne düşündüğü, aileleri ile birlikte kayak sporuna giden çocuk turistlerin kayak tatilindeki olumlu ve olumsuz düşünceleri ve kayak simülasyon merkezleri konusunda bilgi sahibi olup olmadıklarını belirlemek amacıyla çocuk turistler ile de görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada çocuk turistlere “ailelerinin kayak sporuna gittiklerinde kendilerini de götürüp götürmediği, kayak merkezlerinin beklentilerini karşılayıp karşılamadığı ve kayak spor merkezlerinin kayak simülasyon merkezleri haline getirilmesine” yönelik sorulara cevaplar aranmıştır. Çocuk turistlerin “kayak sporu hakkında ne düşündüğünü ve kayak sporuna neden gitmek istediklerini” belirlemek amacıyla yapılan görüşmede ortaya çıkan ifadeler şu şekilde olmuştur: Çocuk turistler genel olarak kayak sporunu sevdiğini, fırsat buldukça kayak yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Konuyla ilgili öne çıkan ifadelerden bazıları şu şekildedir:

“Eğlenceli bir şekilde zaman geçirmek olarak buluyorum.”

“Kayak yaptığım zaman çok mutlu oluyorum.”

“Her zaman kayak yapmak istiyorum ve herkese tavsiye ediyorum.”

Bazı çocuk turistler ise;

“Kayak yapmak güzel ama kaydıgım zaman çok korkuyorum.”

“Kayak yapmaya gittim ama hoşuma gitmedi tekrardan kayak yapmak istemiyorum.”

“Karla oynamayı çok seviyorum ve bu yüzden kayak sporu yapmak istiyorum.”

“En sevdiğim mevsim kış mevsimi, kış mevsiminde kayağa gitmek beni çok mutlu ediyor.”

“Kışın çok soğuk oluyor ve kayak yaptığım zaman çok üşüyorum ve kayak yaparken zorlanıyorum.”

“Kayak yapmak benim için muhteşem, kayak yapmaya her yıl gitmek istiyorum.”

Çocuk turistlere “kayak spor merkezlerine tatil amacıyla giden/gitme planı yapan ailelerinin yanında kendilerini götürüp götürmediği” sorulmuş, daha sonra aileleri ile birlikte kayak spor merkezlerine giden çocuk turistlere “kayak sporuna tekrardan gitmek ister misiniz?” sorusu sorulmuş şu cevaplar alınmıştır:

“Genellikle tatilde edindiğim arkadaşlarım ile zaman geçirdim.”

“Ailem kayak yaptığı zaman yalnız kalıyordum ama kayaktan geldikleri zaman benimle ilgileniyorlardı.”

“Ailem beni hiç yalnız bırakmadı, birlikte kaymaya çalıştık ve buda beni çok mutlu etti.”

Görüşmeye katılan çocuk katılımcıların neredeyse tamamı ailelerin kayak sporuna gittiklerinde kendilerini de götürdüğünü belirtmiştir. Ancak, bazı çocuk turistler; ailelerinin kendilerini kayak spor merkezine gitmek için zorladığını ve istemeyerek de olsa gitmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili yapılan görüşmede çocuk katılımcılar şu değerlendirmelerde bulunmuşlardır:

“Evet, tekrar gitmek istiyorum çok mutlu oldum, evet tekrar gitmek istiyorum benim için çok faydalıydı.”

“Hayır, gitmek istemiyorum çünkü çok korkutucuydu.”

“Hayır, gitmek istemiyorum çünkü ailem kayak yaparken ben de başka aktivitelerle uğraşıyordum.”

Daha sonra kayak spor merkezlerine giden çocuk turistlere “ziyaret ettiğiniz kayak merkezi beklentilerinizi karşıladı mı veya memnun kaldınız mı?” gibi sorular yöneltilmiş ve katılımcıların verdikleri cevaplar ise şu şekilde olmuştur:

“Hayır, çünkü çoğu zaman ailemden uzak kaldım ve sıkıldım.”

“Hayır, çünkü bizimle uğraşan kimseler yoktu, hayır çünkü kayak dışında farklı şeylerle uğraştım.”

“Evet, her şey çok güzeldi ve karda kayak yapmak çok eğlenceliydi” gibi ifadeler kullanmışlardır.

Çocuk turistlere “kayak sporunu sezonluk değil de yılın tamamında yapmak ister misiniz? Bu konudaki fikir ve önerileriniz nelerdir?” Gibi sorular yöneltilmiş ve alınan cevaplardan bazıları ise şu şekilde olmuştur:

“Evet, çünkü yaz aylarında da kayak yapmak istiyorum, sadece kışın kayak yapmak yetmez.”

“Hayır, kayak sporu kışın yapılıyor ve ben de kışın kayak yapmak istiyorum kışın karla kayak yapmak daha güzel oluyor.”

“Kayak ancak kışın yapılır yazın kayak yapılmaz ki” gibi ifadeler kullanmışlardır.

Son olarak da çocuk turistler ile yapılan görüşmelerde “kayak spor merkezlerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesini ister misiniz?” Şeklinde bir soru yöneltilmiş ve alınan cevaplar ise şu şekilde olmuştur:

“Evet, bilgilere sahibim, karım dışında makinelerle üzerinde kayak yapmak demektir” cevabını vermiştir. Diğer katılımcılar ise kayağın simülatörler aracılığıyla yapıldığı konusunda tam bir bilgiye sahip olmadıkları yapılan görüşmeler sonucunda anlaşılmıştır.

5. Sonuç ve Öneri

Türkiye sahip olduğu coğrafi yapısı nedeniyle kış turizmi potansiyeli konusunda dünyada önemi her geçen gün artmaya başlayan bir noktaya gelmiştir. Bir kış turizmi etkinliği olan kayak sporuna da ilgi ülkemizde her geçen gün artmaktadır. Ancak, kayak sporu içerdiği riskler nedeniyle çocuklar üzerinde çok fazla bir etkiye sahip olmamaktadır. Bu yüzden de kayak sporu çocuklu aileler tarafından çok fazla tercih edilmemektedir. Günümüzde çocuk dostu işletme sayısının çok fazla olmayışı birçok işletmeyi bu turizm türüne yöneltmektedir. Tüm bunların sonucunda, çocuk dostu olmak isteyen işletmeler, çocuklu aileler ve çocuk turistleri bir çatı altında toplamak için kış sporları turizm merkezlerinde kayak sporunun simülasyon tekniği ile çocuk turistlere öğretilmesi amacıyla bir çalışma yapılmış ve bu çalışma sonucunda literatüre katkı sağlayabileceği önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

İşletme yöneticileri ve çalışanlar grubunda yer alan katılımcılar çocuklu ailelerin çocuklarıyla birlikte tesislerini ziyaret etmeleri konusunda ailelerin iki gruba ayrıldığı görülmüştür. Birinci grupta yer katılımcıların çoğu tesislere çocuklu ailelerin yoğunlukla çocukları olmadan, çok az katılımcı da çocuklu ailelerin çocuklarıyla birlikte geldiklerini ifade etmişlerdir. Tesislere çocuklu ailelerin çocuklarıyla birlikte geldiği cevabını veren katılımcılar bunun temel nedenini tesislerinde çocuk oyun salonları, çocuk emzirme odaları, çocuk menüleri ve çocuk aktivitelerine yer verilmesine bağlamışlardır. Çocuklu ailelerin çocukları olmadan tesislerini ziyaret ettiklerini belirten ikinci gruptaki katılımcılar ise bunun temel nedenini hava koşullarının çocukları için uygun olmaması, kayak merkezlerinin çocukları için risk oluşturması ve tesislerinin çocukları için tam anlamıyla güvenli bulmadıklarına bağlamışlardır. İşletme yöneticileri ve çalışanları çocuklu aileler ve çocuk turistler için tesislerinde harita, işaret ve yön levhaları ile çarpma olasılığına karşı engelleyici koruma malzemeleri ve bariyerler için gerekli güvenlik önemlerinin alındığını belirtmişlerdir. Ayrıca, her yaşa uygun ve farklı spor branşlarında kayak pistlerinin bulunduğunu, sağlık ve ilk yardım hizmetlerinde ise eksikliklerin bulunmadığını ifade etmişlerdir. İşletme yöneticileri ve çalışanları, kayak sporunun sezon dışında yapılması konusunda da iki gruba ayrılmıştır. Katılımcıların çoğu kayak sporunun sezon içinde yapılması gerektiğini savunmuştur. Bu düşünceye sahip olan katılımcılar genel olarak kayak sporunun doğal kar yağışına bağlı olarak yapıldığını ve ziyaretçilerinin de bundan dolayı tesislerini ziyaret ettiğini ifade etmişlerdir. Kayak sporunun sezon dışında da yapılması gerektiğini savunan çok az katılımcı da kayak sporunun sezon dışında yapılması durumunda tesisleri için çok faydalı olacağını düşünmektedir. Kayak simülasyon merkezleri konusunda işletme yöneticileri ve çalışanların büyük bir çoğunluğunun yeterli bilgiye sahip olduğu anlaşılmıştır. Yeterli bilgiye sahip olan katılımcıların çok azı pazar araştırmaları ve maliyet analizlerine yönelik araştırmalarının yapıldıktan sonra

tesislerinin kayak simülasyon merkezi haline getirebileceklerini belirtmişlerdir. Kayak simülasyon merkezi konusunda yeterli bilgiye sahip olan ancak tesislerinin kayak simülasyon merkezi haline getirilmesini düşünmeyen katılımcılar ise bunun temel nedenini kayak sporunun doğal bir ortamda yapılmasına bağlamışlardır.

Araştırmanın ikinci grubunda yer alan 15 çocuklu aile ile yapılan görüşmeler sonucunda aşağıdaki sonuçlar öne çıkmıştır. Çocuklu ailelerin büyük bir çoğunluğu tatile çocuklarıyla birlikte çıkmayı düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Tatile çocuklarıyla birlikte çıkmayı düşünmeyen çocuklu aileler bunun nedenleri arasında ise çoğu tatil yerinin çocukları için risk faktörü oluşturduğunu ve çocuklarla tatile çıkmanın bazı sorunlara neden olduğunu belirtmişlerdir. Bazı çocuklu aileler her yıl düzenli olarak tatile çıktıklarını ve tatile çocukları olmadan da kesinlikle çıkmayacağını, bazıları da tatil planları ve tatil yerleri seçimini yaparken çoğu zaman kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. Çok az çocuklu ailede genelde tatile çocuklarıyla birlikte çıktıklarını ancak gerek çocuklarından kaynaklanan nedenler gerekse işletmelerin çocukları için gerekli önlemler almamasından dolayı kimi zaman tatillerinin yarıda kalmasına kimi zaman da tatilden bir şey anlamadıklarını ifade etmişlerdir. Tatile çocuklarıyla birlikte çıkan/çıkmayı düşünen çocuklu aileler konaklama işletmelerinden çocukları için en fazla güvenlik önlemlerinin alınması konusunda hemfikir oldukları anlaşılmıştır. Katılımcılar ayrıca çocukları için çocuk oyun salonlarının ve çocuklar için menülerin olmasını da konaklama işletmelerini tercih etme nedenleri arasında sıralamışlardır. Çocuklu ailelerin tamamı tatil planları yaparken çocukları için risk oluşturmayan turizm türlerini daha fazla tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu görüşte olan 5 katılımcı deniz turizmi, 3 katılımcı sağlık ve termal turizmi, 2 katılımcı kültür turizmi, 1'er katılımcıda doğa turizmi, kış turizmi, tarih turizmi, kırsal turizm ve spor turizmi yanıtlarını vermişlerdir. Çocuklu ailelerin çocukları için risk oluşturduğuna inandıkları turizm türlerinin başında 5 katılımcı av turizmi, 3 katılımcı kamp ve karavan turizmi, 3 katılımcı da kış turizminin geldiğini ifade etmişlerdir. Çocuklu ailelerin çocukları için riskli bulduğu turizm türlerinden birisi de kış turizmidir. Çocuklu ailelerin tamamına yakını çocuklarıyla birlikte kış sporları turizm merkezlerinde güvenlik önlemlerinin yeteri kadar alınmaması, bu turizm türünün çocukları için risk oluşturması ve kayak sporuna yönelik aktivitelerinin de yetersiz olduğunu düşünmelerinden dolayı tatil yapmayı düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Çok az katılımcıda kayak sporunun çocukların fiziksel gelişimini artırdığını ve çocukların sosyalleşmesine de katkıda bulunacağına inanması nedeniyle kış sporları turizm merkezlerini tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Çocuklu aileler kış sporları turizm merkezlerini çocukları için aradığı özellikleri taşıması halinde ziyaret edebileceklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların 6'sı çocukları için alınan güvenlik tedbirlerinin, 3'ü eğitici öğretmenlerin, 2'si çocukları için oyun salonlarının, 1'i de çocukları için hazırlanmış olan menülerin olduğu kayak spor merkezlerini tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Çocuklu ailelerin işletme yöneticileri ve çalışanlara göre kayak simülasyon merkezleri konusunda daha az bilgiye sahip oldukları ancak işletme yöneticileri ve çalışanlardan kayak simülasyon merkezlerinin kurulmasını daha çok istemişlerdir. Kayak simülasyon merkezlerinin kurulmasından yana olmayan

çok az katılımcı da kayak sporunun doğal bir ortamda yapılması durumunda çocukları için daha yararlı olacağını düşünmüşlerdir.

Araştırmanın üçüncü grubunda ise çocuk turistler yer almıştır. Çocuk turistler ile yapılan görüşmelerde ise katılımcıların tamamına yakını kayak sporunu çok sevdiğini, kayak yapmanın kendileri için eğlenceli bir şekilde zaman geçirmek olduğunu ve kayak yaparken de çok mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Çocuk turistlerden bazıları kayak yaptığında çok korkması, bazılarının da çok üşmesi nedeniyle tekrardan kayak yapmak istemediği anlaşılmıştır. Aileleri ile tatile çıkan çocuk turistlerin büyük çoğunluğu ailelerinin kayak yaparken kendisiyle çok fazla ilgilenmemesi nedeniyle tekrardan kayak yapmak istemediklerini, çok az katılımcı da ailesinin kendisiyle çok fazla ilgilendiğini ve hiç yalnız bırakmaması nedeniyle de tekrardan kayak yapmak istediğini belirtmiştir. Çocuk turistlerin büyük bir çoğunluğu kayak sporunun sadece kış mevsiminde yapılmasından yana oldukları saptanmıştır. Ancak, çok az çocuk turist de kayak sporunun farklı mevsimlerde yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, çocuklu aileler gibi çocuk turistlerin de kayak simülasyon merkezi hakkında çok fazla bilgiye sahip olmadıkları anlaşılmıştır.

Sonuç olarak kış sporları turizm merkezlerindeki işletme yöneticileri ve çalışanlarına, çocuk turistlere ve çocuklu ailelere kayak spor merkezlerinin, kayak simülasyon merkezi haline getirilmesi durumunda çocuklar üzerindeki korku ve risk faktörünün azalması nedeniyle çocuk turistlerin daha güvende kayak yapabilmelerine olanak sağlanacaktır. Çocuklar üzerindeki bu gibi olumsuz faktörlerin ortadan kaldırılması durumunda ise çocuklu ailelerin çocuklarıyla birlikte kayak simülasyon merkezlerini daha fazla ziyaret edeceği beklenmektedir. Çocuk turistler üzerindeki korku ve risk faktörünün ortadan kaldırılması sonucunda çocukların daha keyifli ve daha özgüvenli bir şekilde kayak yapmaları, koordinasyon ve denge faktörü yetileri kazanmalarına, bedensel farkındalığın yüksek olmasına, sosyal etkileşimlerinin de gelişmesine, ülke için de küçük yaşta milli sporcular yetiştirebilmesine olanak sağlamaktadır.

Etik Beyan: Çalışmanın verileri Ocak ve Aralık 2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Bu çalışmada birincil veri toplama sürecinin gerçekleştiği tarihlerde etik kurulu izni zorunlu olmadığından etik kurulu izni alınmamıştır.

Yazar Katkı Beyanı: 1. Yazarın katkı oranı %50, 2. Yazarın katkı oranı ise %50'dir.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Ahipaşaoglu, S. (2018a). Çocuk Dostu Turizm Kongresinin Önemi, *I. Uluslararası Çocuk Dostu Turizm Kongresi*, 25-28 Nisan 2018, ss. 9-16, Sivas.
- Ahipaşaoglu, S. (2018b). I. Uluslararası Çocuk Dostu Turizm Kongresi Kapanış Bildirgesi, *I. Uluslararası Çocuk Dostu Turizm Kongresi*, 25-28 Nisan 2018, ss. 69-76, Sivas.
- Ahipaşaoglu, S. (2018c). Neden Çocuk Dostu Turizm?, *I. Uluslararası Çocuk Dostu Turizm Kongresi*, 25-28 Nisan 2018, ss. 15-16, Sivas.
- Akova, İ. (2000). Alternatif Turizm Olanaklarımız. *Coğrafya Dergisi*, (8), 71-84.
- Altaş, N. T., Çavuş, A. & Zaman, N. (2015). Türkiye'nin Kış Turizmi Koridorunda Yeni Bir Kış Turizm Merkezi: Konaklı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (31), 345-365.

- Altunay, E., Oral, G. & Yalçınkaya, M. (2014). Eğitim Kurumlarında Mobbing Uygulamalarına İlişkin Nitel Bir Araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 62-80.
- Aslan, S., Tosun, N. & Kurtuluş, S. A. (2019). Çocuk Dostu Oteller İle İlgili Şikâyetlere Yönelik Bir İçerik Analizi. *İşletme Bilimi Dergisi*, 7(2), 451-475.
- Akboz, A. & Komşu, M.S. (2019). Davranışsal İktisat Bağlamında Turistlerin Tüketim Tercihleri Üzerine Bir Uygulama. *IWACT'19 International West Asia Congress of Tourism Research*, 26-29 Eylül 2019, ss.150-158, Van.
- Aktepe, V. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin Derslerinde Bilgisayarı Kullanmalarına İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 75-92.
- Aykurt, B. & Aykurt, M. (1992). Kayak Yaralanmaları, Nedenleri ve Önlenmesi. *Kartal EAH Tıp Dergisi*, 3(3), 314-318.
- Ayaz, N. & Apak, Ö.C. (2021). Türkiye'de Kış Turizmine Yönelik Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Meta Analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1319-1331.
- Başer, Ö. (2019). Misafir İlişkileri Yönetiminde Kültürlerarası Farklılıkları Yönetmek. *IWACT'19 International West Asia Congress of Tourism Research*, 26-29 Eylül 2019, ss.439-450, Van.
- Baranaydın, D. (2016). *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Karanlık Turizm: Yerel Turistlere Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir.
- Blichfeldt, B. S. (2019). Aile ve Çocuk Dostu Tatil: Güncel Ve Gelişmekte Olan Araştırma Gündemleri. *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (3), 7-38.
- Bulut, İ., Ceylan, S., Recepoğlu, T.O. & Özoğlu, U.B. (2019). Rusya-Türkiye Uçak Krizinin Antalya Havalimanı Ulaşımına Ve Turizmine Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme (2015-2017). *IWACT'19 International West Asia Congress of Tourism Research*, 26-29 Eylül 2019, ss.466-479, Van.
- Can, Y. & Polat, M. (2004). Kayseri İli İlköğretim Öğrencilerinde Kayak Sporuna Yönelik Fiziksel Uygunluk Normlarının Araştırılması. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(1), 48-54.
- Çokluk, Ö., Yılmaz, K. & Oğuz, E. (2011). Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 4(1), 95-107.
- Ercan, T.F. (2019). *Kış Turizmi Destinasyonlarının Rekabet Gücünün Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Erzurum, Erzincan ve Kars İlleri Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Erzincan.
- Göktepe, M., Akalın, C. T. & Göktepe, M. M. (2016). Kayak Sporunu Yapan Çocukların Dikkat Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(3), 728-729.
- Gül, A., Keleş, E., Uzun, Ö. F. & Türker, H. B. (2016). Davraz Kayak Merkezi'nin Isparta Kentine Çok Yönlü Etkileri. *In International Winter Cities Symposium* 10-12 Şubat 2016, ss. 1215-1231, Erzurum.
- Gül, M., Gül, K. & Saçkes, E. (2018). Termal Tesislere Yönelik Pazarlama Anlayışının İçerik Analizi: Sındırgı Destinasyonu Örneği. *19.Ulusal Turizm Kongresi*, 17-21 Ekim 2018, ss.201-209, Afyonkarahisar.
- Güzel, Ö. (2012). Kaynak Tabanlı Turizm Kapsamında Doğal Kaynakların Korunmasına Yönelik Dalyan Destinasyonunda Örnek Olay İncelemesi: Caretta Carettalar. *Turur Turizm ve Araştırma Dergisi*, 1(2), 36-75.
- Işık, E. & Semerci, Ç. (2019). Nitel Araştırmalarda Veri Üçgenlemesi Olarak Odak Grup Görüşmesi, Bireysel Görüşme Ve Gözlem. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6(3), 53-66.

- İstanbul Ajansı, (Ekim 2017). *Kayak Sporuna Simülasyon Katkısı*, <https://www.youtube.com/watch?v=xQM5Ur2pOB0>, Erişim Tarihi: 29.11.2020.
- Kanal 58, (Eylül 2016). *Sivas İl Özel İdaresi Sivas'a Kayak Simülasyon Merkezi Kurulacak*, https://www.youtube.com/watch?v=b_8d31jrn_k, Erişim Tarihi: 20.09.2020.
- Kara, E. (2020). *Kış Turizminin Yerel Kalkınmaya Etkisi: Ordu İli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Muğla.
- Karahan, G. (2018). Termal Turizmde Menü Planlama: Afyonkarahisar İli Örneği. 19. *Ulusal Turizm Kongresi*, 17-21 Ekim 2018, ss.620-629, Afyonkarahisar.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kaya, G. (2018). *Kayseri'nin Kış Turizm Potansiyeli ve Tercih Edilmesindeki Sebepler: Erciyes Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği Anabilim Dalı, Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği Bilim Dalı, Konya.
- Kaya, M.N., Uçar, İ. & Altun, M. (2018). Yıldız Dağı Kayak Merkezinin Çocuk Dostu Kayak Merkezi Haline Getirilmesi. *I. Uluslararası Çocuk Dostu Turizm Kongresi*, 25-28 Nisan 2018, ss. 34-35, Sivas.
- Kuş, E. (2003). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nitel mi, Nicel mi*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Küçükönder, M. & Uçar, M. (2015). Üretim Etkinliğinde Simülasyon. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 117-126.
- Meyers, M. C., Laurent, C. M., Higgins, R. W. & Skelly, W. A. (2007). Downhill Ski Injuries In Children And Adolescents. *Sports Medicine*, 37(6), 485-499.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2012). *Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri, Görüşme Teknikleri Ders Kitabı*, Ankara.
- Mursalov, M. (2009). *Bir Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Olarak Kış Turizmi ve Kış Turizmi Açısından Azerbaycan'ın Guba – Haçmaz Turizm Bölgesinin Arz Potansiyeli*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Nam, C. H. & Woo, B. H. (2007). Kinematical Analysis Of Up-Down Motion İn Ski Simulator. *Korean Journal of Sport Biomechanics*, 17(3), 41-49.
- Nyman, E. (2016). *Tourism Travel For Families With Wheelchair Carried Children Experiences Of Parents To Children With Cerebral Palsy*. Yüksek Lisans Tezi, Umeå University, Department of Geography and Economic History, İsveç.
- Özbay, G. (2018). Alternatif Turizm Politikaları İçerisinde Kış Turizmi: Türkiye'ye Yönelik Swot Analizi. *The Journal Of International Lingual Social and Educational Sciences*, 4(2), 203-213.
- Öztürk, İ., Atasoy, F. & Arıkan, V. (2018). Antalya'daki Çocuk Dostu Niteliğindeki Otellerin Çocuklu Ailelere Sunduğu Rekreasyon Faaliyetleri ve İmkanlarına Yönelik Bir Değerlendirme. *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (2), 7-13.
- Paslı, M. & Zere, S. (2020). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin 'Kış Turizmi' Kavramına Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi Giresun İli Örneği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(1), 75-88.
- Roux, F., Dietrich, G. & Doix., A. (2010). Skier-Ski System Model And Development Of A Computer Simulation Aiming To Improve Skier's Performance And Ski. *In Proceedings Of The 1st Augmented Human International Conference*, 2-4 Mayıs 2010, ss. 1-7, Megève, Fransa.
- Sobolchi, A. & Ivanov, S. H. (2015). Developing A Family Friendly Tourist Destination: The Case Of Byala, Bulgaria. *Tourism Today* 15, 139-145.
- Sözbilir, M. (2009). *Nitel Veri Analizi*. Retrived from <http://fenitay.files.wordpress.com/2009/02/1112-nitel-arac59ftc4b1rmada-veri-analizi>, Erişim Tarihi: 13.08.2021.
- Şahsuvaroğlu, T. & Ekşi, H. (2008). Odak Grup Görüşmeleri ve Sosyal Temsiller Kuramı. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 28(1), 127-139.
- Şebin, K., Yazıcı, A. G., Tozoğlu, E., Bostancı, Ö. & Karahüseyinoğlu, M. F. (2011). Yöre Halkının Erzurum Kış Sporları Turizmi İle İlgili Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 18-29.
- Şeker, H. K. & Şeker, S., (2018). Çocuklara Yönelik Cinsel Amaçlı Turizm. *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (2), 35-49.
- Şen, Ü. S. (2005). Sanat Eğitiminde Bilimsel Araştırma Yöntemlerinin Kullanılması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 343-360.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB), (Aralık 2020). *Kış Sporları Turizm Merkezlerine İlişkin Genel Bilgiler*, <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10177/kis-sporlari-turizm-merkezlerine-iliskin-genel-bilgiler.html>, Erişim Tarihi: 25.12.2020.
- Tabak, G. & Göçer, A. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Benzetim Tekniği. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(10), 77-102.
- Tankuş, E., Durmaz, C. & Öztürk, İ. (2018). Çocuk Gözünde Turizm: Sivas İli Örneği. *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (2), 27-34.
- Tuna, M., Özyurt, B. & Kurt, A. (2019). Çocuk Dostu Oteller: Kavramsal Bir İnceleme. *Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (3), 63-76.
- Tuna, M., Katlav, E.Ö. & Eren, F.Y. (2018). Kapadokya'da Bağcılığın Gastronomi Turizmi Açısından Değerlendirilmesi. 19. *Ulusal Turizm Kongresi*, 17-21 Ekim 2018, ss.811-823, Afyonkarahisar.
- Wu, E., Perteneder, F., Koike, H. & Nozawa, T. (2019). How to Vizski: Visualizing Captured Skier Motion in A VR Ski Training Simulator. *In The 17th International Conference on Virtual-Reality Continuum and Its Applications in Industry*, 14-16 Kasım 2019, ss. 1-7, Brisbane, QLD, Australia.
- Xiang, H., Stallones, L. & Smith, G. A. (2004). Downhill Skiing Injury Fatalities Among Children. *Injury Prevention*, 10(2), 99-102.
- Yenice, Z. F. & Ercoşkun, Ö.Y. (2019). Türkiye'de Kış Turizmi Merkezlerinin İklim Değişikliğine Dirençliliğinin Değerlendirilmesi, Bolu Köröğlü Dağı ve Erzurum Palandöken Örnekleri. *Dirençlilik Dergisi*, 3(2), 269-285.
- Yıkılmış, A. & Sazak Pınar, E. (2016). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Kaynaştırmaya Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 7-22.
- Yılmaz, A. (2007). *Aile Turizmine Yönelik Hizmet Veren Otel İşletmelerinde Hizmet Kalitesi: Antalya Bölgesinde Türk ve Alman Turistlere Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm ve Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Eskişehir.